

טִיפּוּחַ

1946 – 1971

אגודה חקלאית
שיתופית להזרעה
מלאכותית בע"מ

„און“

במחצית יובלה של אגודת „און“

מאחלים לה בוקרי-ישראל

תבונת-בגרות בעצה ואון-נעורים בביצוע.

25 שנים „און“ — ציוני דרך

גודה, פירסמנו את החוברת הראשונה בדפוס על
סיכום עבודתנו ובה כתוב:

(א) בשטח הטיפוח: אחרי שנים של
עבודה עם פרים שבחרנו לפי תעודות היחוסין
שלהם ושנבחנו לפי שיטת השוואה בנות-אמהות
עברנו לפני 3 שנים (1953) לדרך טיפוחית
מתוכננת, אשר מתבצעת בקפדנות והמתבססת
על החזקת הפרים בהמתנה — בהגשמתה היינו
החלוצים בעולם.

(ב) בשטח הפוריות: כיום אנו יכולים
לציין, כי הגענו לגובה התעבורות המתקבלת על
הדעת, בתנאי האקלים של ארצנו, אם כי ישנו
עדיין מרחק לתוצאות אליהן הגיעו מספר ארצות.

לציון יובל זה אצטט כמה פירסומים של
שנים שעברו:

במרץ 1947 פורסם התקנון של „און“ והוא
קובע כמטרות האגודה:

1. השבחת עדרי הבקר ע"י פרים משובחים.
2. פיקוח על ההתעברות.
3. הוזלת ההוצאות בענף הרפת, עקב הקטנת
מספר הפרים.

פעולות האגודה: רכישת פרים, גידול
עגלים והחזקתם, הזרעת פרות של חברי האגודה
ושל משקים אחרים, ניהול רשימות ההזרעות
וההתעברות, הכשרת חבר עובדים...
במאי 1956, לציון עשר שנים לקיום הא-

במאי 1966 הוצאנו חוברת „פרקים בהזרעה מלאכותית“, לציון 20 שנה „און“, ובה כתוב: אנו עדים להתפתחות מהפכנית בכל שטחי גידול בעלי-חיים, הודות להזרעה מלאכותית. השימוש הנרחב בהזרעה, ניצול תוצאות המחקר, שיפורים בעיבוד הזירמה, התגברות על ממדי הזמן והמרחק ע"י הזדקקות לזירמה קפואה, והשינויים הטכנולוגיים הרבים בחקלאות, הביאו בעקבותיהם בעיות רבות נוספות, אשר עלינו להאבק אתן ואף לפתורן.

המניעים לשימוש בהזרעה מלאכותית בבקר היו שאיפה לפוריות יותר טובה ולמניעת מחלות מין שונות, אשר סיכנו אז את העדרים, והשני — שאיפה של השבחה ע"י שימוש בפרים טובים. שטח זה נעשה במרוצת השנים לעיקר, והתפתח לטיפוח מודרני עם השימוש במדעים כגון גנטיקה, ביומטריה וגנטיקת אוכלוסין. בעזרת מדע הסטטיסטיקה ומחשבים אלקטרוניים, נמדדים ערכי התורשתיות וגורמי הסביבה בתשונות (וריאציה) הפנוטיפית של התכונות הכמורות. הולדת הרבה צאצאים מפר אחד בפיוור רב של תנאי מימשק הביאו לפיתוח שיטות מבחני צאצאים, וניצולן לטיפוח תכונות רבות כגון: ייצור חלב ושומן, מהירות גדילה ותפוקת בשר, מבנה גוף ועטין, מהירות היחלבות, עמידות נגד מחלות עטין, ביקורת על אופן ההמלטה, תמותת ולדות, מומים מלידה ועוד.

האתגרים: הקדמת גיל ההמלטה ויחד עם זה הגדלת גוף הבהמה וחנכותה. יותר ולדות, קיצור המירווח בין המלטה להמלטה. עלינו לטפח בקר הנגמל מוקדם (ההיפך מזה — ה"שרולה") ובקלות, הגדל מהר ורוקם בשר רזה, ז"א מתבגר (מפסיק לגדול) מאוחר, ויחד עם זה מגיע מוקדם לבגרות מינית. עלינו לטפח פרה, אשר מצטיינת בניצולת מזון גבוהה, איננה הורפת את האנרגיה לצבירת שומן גוף, אלא ליצירת חלב ושרירים, פרה בעלת ממדים בגודלה ובכושר ייצורה. עלינו לקדם את דרכי הטיפוח ע"י זירוז הגדלת תוכנית ההמתנה. יש לגדל יותר עגלים ולברר יותר תכונות. להכין מחסן גדול של זירמה קפואה.

במאי 1967 כתבנו בסיכום החוברת „סיכומים ומימצאים“: בפיריון: מתוך ניתוח הנתונים מסתבר, שרמת הפוריות לא ירדה, במידה וזה היה תלוי בפרים, במעבדה ובמזריעים, אלא קיימות בעיות בעדר הפרות החולבות של הקיבוצים, אשר דורשות טיפול מצד גורמי המימשק והרפואה הוטרינרית. אנו שואפים לשפר את הפיריון עלידי השימוש בזירמה קפואה.

בטיפוח: בטיפוח החלב הגענו להתקדמות גנטית של 35 ק"ג בשנה. בטיפוח לשומן היתה התקדמות בכמות, אבל נסיגה באחוזים: 0.01— ביחס לאופן ההמלטה ישנו תהליך של הפחתה ניכרת בתמותת ולדות אצל מבכירות ע"י הזרעה מכוונת של העגלות בעקבות הידע הגנטי בתכונה זאת, שהשגנו ע"י המחשב האלקטרוני. רכשנו פרים מגזע „שרולה“ בצרפת והכנסנו אותם למכון. זירמתם עומדת לרשות הבוקרים בעדרי בקר לבשר ובעדרי החלב.

המהפכה אשר ההזרעה המלאכותית הביאה בעקבותיה לטיפוח הבקר בעזרת מדעים רבים, טכנולוגיה וחינוך לקידום הייצור ושינוי בשיטות המחשבה, מחייבת הרחבה מתמדת של ידע ומחקר, אינטגרציה והתאמה באירגון, בגישה ובמעשה.

והרי כמה מספרים על התפתחות אגודת „און“:

שנה	מספר פרות בהזרעה	מספר הפרים	תנובות החלב במשקי ביקורת (ק"ג)	תוצאות ההתעברות לפי ב.ח. 60—90 יום ב"פ %
1946	800	2	4295	38*
1951	4600	14	3869	57
1956	19000	23	4836	59.5
1961	30000	31	5658	59.5
1966	53000	48	5963	58.6
1971	64000	70	6431	56.5

* בדיקות-הריון.

נאחל לעצמנו המשך הגידול וההתפתחות. באותה תנופה והצלחה כמו ב־25 השנים שעברו. **משה היימן**